

פניני הדרף

הארות והערות, שנאמרו בשיעור הדרף היומי, בכיה"כ אליהו הנביא, רוממה, ירושלים

דבר העורך

צוואר משיש

מעשה בכחור חילוני שנקלע להרצאה של הרב יוספי שליט"א בה דיבר על חזקיהו המלך, והאמונה "שאפי" חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל יתיימש מהרחמים".
הבחור לגלג בליבו ואמר "הדתיים האלה!".
הימים עברו, הבחור נסע למזרח הרחוק לבלות את הימים היפים שבחייו, אולם הוא נקלע שלא בטובתו לסחר בסמים. יום אחד הציעו לו להיות שליח של "חבילה קטנה" ליפן, הבחור נסע ועבר הרבה גבולות, שלא זיהו את החבילה, בדרך חשב לעצמו מה יקרה אם אפריש קצת מהחבילה לצורך פרנסתי, וכך עשה, כשהגיע ליפן, ניגש לכתובת המדוברת, והושיט את החבילה, הבריון שקיבל את החבילה הרגיש בחסרונה, ואיים על הבחור שיחזיר את מה שלקח, הבחור הכחיש מכל וכל, והבריון עבר ממחשבה למעשה, הוא הוציא סכין ארוכה וחדה ואמר לבחור: יש לך שתי דקות להתוודות! הבחור נזכר בדברי הרב שאמר אפי" חרב חדה... והחל לדבר עם בורא העולם, וקיבל על עצמו שאם ינצל מגיא המוות, יחזור בתשובה שלימה. דמעות ניגרו על לחייו, כולו רועד מבכי, לפתע! נכנסה אשה ככל הנראה אשתו של הבריון, מסתכלת על הבחור ואמרת לבעלה: הבחור הזה לפני שנתיים כשהייתה רעידת אדמה הוא זה שהציל את ילדינו מתחת ההריסות, הרים גושי בטון בלוק אחר בלוק, אותו אתה רוצה להרוג! הבריון האכזרי פנה אל הבחור ואמר לו: אינני יודע על מה היא מדברת אני לא הייתי באזור כשהייתה רעידת האדמה, לכן לא זיהיתי אותך תסלח לי... וכעת יש לך 24 שעות להיעלם מהאזור. הבחור תפס את הטיסה הראשונה לישראל, לעבר ביתו של הרב יוספי. כיום הוא משמש כר"מ באחת הישיבות לבעלי תשובה, הוא העיד שמעולם לא ביקר בטוקיו מלבד אותו פעם, כנראה חרבונוא שעזר בימי מרדכי חזר שוב ליפן בזמן אמת.

מה יותר מתוק מדף גמרא... אשריכם לומדי הדרף... המאור שבה מחזירתו למוטב, התורה מיישרת את האדם, פיקודי ה' "ישרים" משמחי לב, בחודש אשר בו ישועות מקיפות, אין שמחה כשמחת התורה.

שאלת החודש

שעשגז

מעשה בכנין המחובר לרשת המספקת "גז" דרך צינורות תת קרקעיים. אולם בכניסת הבנין מתגוררת זקנה, המשתמשת בבלוני גז הצמודים לדירתה. לאחר הפיצוץ שאירע השנה בשכונת "גילה" ים מבלוני גז, שבו נספו זוג עם ילדם ע"ה, הדיירים נלחצו, כיון שכל פעם שעוברים דרך הכניסה הריחו דליפה קטנה של "גז". ניגשו לזקנה ובקשו שתביא טכנאי לתקן. היא הזמינה את הטכנאי, והוא התנה: "אם יש תקלה אני לוקח רק על התיקון, ואם אין תקלה אני לוקח 250 ₪ על הביקור". הוא הגיע ובדק, וראה שהדליפה אינה ממנה, אלא מאחד השכנים מ"היונקרס" שלו.

מי ישא בתשלומי ביקור הטכנאי: הזקנה? השכנים? או בעל היונקרס?

חוו דעתכם בנידון, בפקס: 02-5817174 / במייל: pninyhadaf@gmail.com

ו דף ז. הזמין קייטרינג עם "קוקה קולה" וקיבל "RC קולה".

נתבאר בגמ' לגבי אדם שהזמין ביצי תרנגולת מסוימת והביאו לו מתרנגולת אחרת, הוי מקח טעות. השאלה: סיכם עם קייטרינג אוכל ושתיה מסוג "קוקה קולה" והביאו לו "RC קולה", האם הוי מקח טעות?

ז דף ח. שטיפת כלים המלוכלכים מעי"ט ביו"ט. נתבאר בגמ' ובתוס' (ד"ה אמר) דין טלטול מוקצה לצורך אוכל נפש המותר ביום טוב.

השאלה: האם מותר לשטוף כלים המונחים בכיור מערב יום טוב, ביום טוב?

ח דף ט. התחלפו חבילות המצות בתא המטען באוטובוס.

נתבאר בגמ' איסור הפרשת חלה ביו"ט ממצות שלא הופרשה מהם חלה.

השאלה: אדם שלקחו לו בטעות את חבילת המצות שיעד לליל פסח, מתא המטען, ונשאר עם חבילה אחרת, האם מותר לו להשתמש עמה? והאם יחשוש שלא הופרשה מהם חלה?

ט דף י. מצא נגן המחובר לארנק. נתבאר בגמ' החילוק בין גזלות המקושרין לבין כיסים המחוברים, בגזלות הם עשויין להינתק אחד מהשני משא"כ בכיסים.

השאלה: אדם שמצא ארנק שהיה מחובר אליו נגן, ובעל הארנק נתן סימנים על הארנק ולא על הנגן מכיון שהיה חדש, האם ישיבו לו את הנגן?

א דף ב. נטילת ידיים במי מזגן ביום טוב. נתבאר בגמ' איסור השתמשות בביצה שנולדה ביו"ט משום נולד, כמבואר בשו"ע (תקיג).

השאלה: האם מותר ליטול ידיים עם המים היוצאים מהמזגן ביו"ט? והאם הם כשרים למים אחרונים?

ב דף ג. סחיטת לימון בשבת המרושת ע"ג דג. נתבאר בגמ' ובשו"ע (שכ) איסור סחיטת משקין בשבת, ולגבי לימון נחלקו בו אחרוני זמנינו.

השאלה: האם מותר לסחוט בשבת לימון חצוי שיש ע"ג רשת אדומה, ע"ג דג?

ג דף ד. דבר אחר שנפל לסיר בשר. נתבאר בגמ' ובשו"ע יו"ד (קב) דין דבר שיש לו מתירים שאינו בטל אפילו באלף.

השאלה: חתיכת "דבר אחר" שנפלה לסיר בשר, ויש שישים כנגדה, האם בטל כיון שלעתיד לבוא ה"חזיר" יהפוך להיות מותר?

ד דף ה. מים שנפל לתוכם חלב לערבם עם בשר. נתבאר בגמ' ובשו"ע יו"ד (צט) דין ביטול איסור לכתחילה, באיסור תורה ובאיסור מדרבנן, לכתחילה ובדיעבד.

השאלה: מים שנפל לתוכם חלב ויש שישים במים נגד החלב, האם מותר לערבם עם בשר?

ה דף ו. קבורת מחלל שבת ביו"ט שני. נתבאר בגמ' ובשו"ע (תצו) דין קבורת מת ביו"ט א' ע"י גויים, וע"י ישראל ביו"ט ב'.

השאלה: מחלל שבת בפרהסיה שנפטר ביום טוב שני האם מותר לקבורו ע"י ישראל?

השיעור בדף היומי נמסר ע"י הרב אהרן בן אדיבה שליט"א

בשעה 20:15, לאחר תפילת ערבית, בכיה"כ אליהו הנביא, רח' פתח תקוה 1, שכונת רוממה

לעילוי נשמת

אבינו מורנו

הרה"צ מימון (בן אדיבה) זצ"ל

בן מסעודה ע"ה

נלב"ע י"ד ניסן תשס"ג

אלו שנדבו להחזקת הגליון

הרה"ג שלמה בן אדיבה, מאיר כהן, אסף מזרחי, הרה"ג אברהם דבדה, הרב רון בן רבקה שליט"א

להשתתפות בהחזקת הגליון פנה למערכת
050-419-01-85

פתגמי מוסר

***גבורה:** גיבור זה לא מי שיוודע לתת מכה, זה מי שמסוגל לקבל מכה ולשתוק. הגרי"ס זצ"ל מייסד תנועת המוסר, סיפר מה הביא אותו להקים תנועת מוסר. מעשה בסנדלר העיירה, שבערוב ימיו הקדיש את זמנו לשבת וללמוד תורה, היה זה במעמד החופה לבנו, כמה דקות לפני תחילת החופה, ניגש בן בליעל לאבי החתן (הסנדלר לשעבר) וסנדל בידו, ושאל אותו לעיני כולם, כמה יעלה לי לתקן את הסנדל? אבי החתן שמע את השאלה, קיבל דום לב, ומת במקום. ותהום כל העיר. אז הגרי"ס הקים את התנועה ובמעמד הפתיחה אמר: זה לא בגלל הפוגע המושחת אלא בגלל הנפגע, שלא ידע לעמוד בגבורה ולידום.

***דממה:** מה ההבדל בין דממה לשתיקה? בכל מרכיבי הבריאה, "מדבר" אם מכים אותו משיב, "חי" אם מכים אותו בורח, "צומח" אם מכים אותו מתכופף, "דומם" אם מכים אותו כאילו לא הכית אותו זהו כוחה של דממה. וכמאמר החכם: אם תתחרט פעם אחת על השתיקה תתחרט פעמים רבות על הדיבור.

***חידוש:** אם חדשו היום חידוש בבית המדרש, זה לא חידוש, אולם אם לא חדשו בבית המדרש חידוש, זה חידוש...

***מושג:** " אין לי מושג" זה גם מושג. האסון הגדול של האדם: שהוא חושב שאסון זה אסון. אל תיקח ללב - הוא לא מחסן.

***שמיעה:** "טוב ללכת אל בית האבל" ולכאורה היה צריך לומר טוב לכא? וכן הפסוק "לכו בנים שמעו לי" היה צ"ל בואו? היסוד הוא לא העיקר הביאה לבית האבל אלא הלקח שמפיקים ממנו לפני שיוצאים לעולם הגדול.

***אמונה:** מגיד אחד הגיע לעיירה ודרש על אמונה, בתוך דרשתו הזכיר שהמילה "הטבע" היא בגי' "אלוקים", קם הרב והקשה על המגיד שאינו יודע חשבון, שהרי במילה אלוקים הק' שווה מאה..

תהילים: רב אחד הגיע לכפר ודרש, טענו השומעים שאת כל דרשתו הוא גונב מספרים, אמר להם הרב: וכי דוד המלך לא חיבר את התהילים ולקח הכל מהתפילה, בשחרית לקח שיר המעלות, במנחה את אשרי, ובמעריב..

***השגחה פרטית:** זה היה בחג הפסח אשתקד, הוזמנתי לדרוש בכמה בתי כנסיות בעיר "ביתר", בזמן שמסרתי שיחה על עניני "אמונה", בתי הקטנה רצה בכל הכוח לעבר מרפסת שהחלון שם היה נקי, ולא הרגישה שיש חלון כפול, ונכנסה בו, וניפצה אותו לרסיסים, ראשה נתפס בחור שנפער בזכוכית, אולם לא קרה לה שום נזק ואפי' שריטה קלה לא היה לה, כי מי שמאמין לא מפחד.

***צדקה וחסד:** מעשה באדם שחפץ לכפר על עונותיו, וחשב להכניס ס"ת וזכה יופר לו, שילם מקדמה לסופר, ולאחר מכן סיפר לרב על כוונותיו. הרב אמר לו שהיה עדיף לחלק את הכסף לת"ח, אולם את הנעשה אין להשיב. הסופר סיים לכתוב, הלה הזמין את התפאורה שצריך, אולם טלפון בהול שקיבל מהסופר שסיפר: שגנבים פרצו לביתו, ולקחו את הס"ת יחד עם תכשיטי הזהב שבביתו, הלה קיבל את הדין באהבה ושילם לסופר את שכרו. לאחר חודשיים נפטר, עשרה חודשים לאחר פטירתו, בתאריך שבו נקבר נמצאו הגנבים והוכנס הס"ת ברוב פאר והדר לע"נ.

ה"אייפון" בטלפון כשר, האם ניתן לעשות זאת מכספי מעשר?

(ט) דף כ. הסתרת תוצאות מבחן מפני שלום בית.

נתבאר בגמ' שהלל שינה בדבריו לתלמידי שמאי הזקן, מפני השלום.

השאלה: אברך קיבל ציון גרוע במבחן "הכולל", האם ראוי להסתיר זאת מאשתו מפני שלום בית?

(כ) דף כא. הזמנת "פיליפיני" לסעודת יום טוב. נתבאר בגמ' האיסור לזמן נכרי להסב לסעודת יו"ט שמא ירבה בשבילו.

השאלה: האם יש מניעה להזמין לסעודת יו"ט את "הפיליפיני" המטפל בזקן, לשבת יחד עם כולם?

(כא) דף כב. הגביהו את להבת הגז בשבת. נתבאר בגמ' דין הנותן שמן שבנר חייב משום מבעיר, והמסתפק ממנו חייב משום מכבה.

השאלה: ילד הגביה את הלהבה הדלוקה תחת הטס השבת, האם אסר את האוכל באכילה?

(כב) דף כג. ברכת הריח על מקלות המעשנות ריח קטורת.

נתבאר בגמ' ובשו"ע (רטז) בדין ברכת עישון המוגמר העשוי לריח.

השאלה: הנכנס לחנות ומריח עשן של ריח טוב של המקלות המיובאים מהודו, האם מברך על כך ברכת הריח?

(כג) דף כד. צידת "צב" בשבת. נתבאר בגמ' ובשו"ע (שטז) איסור צידה בשבת ויו"ט, והכלל כל שניצוד ועומד אין בו צידה.

השאלה: האם יש מניעה לצוד "צב" בשבת או מכיון שניצוד ועומד מותר לצודו?

(כד) דף כה. כינה את חברו "עז פנים". נתבאר בגמ' ג' עזין הם, ישראל האומות, כלב בחיות, ותרנגול בעופות.

השאלה: קרא לחברו " עז פנים" האם צריך לבקש את סליחתו, או שאינו גנאי כיון שזה טבעם של בני"?

(כה) דף כו. אפיית לחם במכונה האופה לחם ע"י שעון שבת.

נתבאר בגמ' דין מוקצה בדבר שלא היה ראוי מערב שבת ונהיה ראוי בשבת.

השאלה: האם יש מניעה לאפות לחם ע"י מכונה המיוחדת לכך המופעלת ע"י שעון שבת, מערב שבת?

(כו) דף כז. קנו פחיות קוקה קולה וניערו אותם. נתבאר בגמ' לגבי קדושת בכור אסור להטיל בו מום אפי' ע"י גרמא.

השאלה: מנהל ביקש מבחורים שיקנו פחיות "קוקה קולה" לשיבת הנהלה, הם קנו וניערו את הפחיות בחזקה, וכשפתחו אותם לכלכו את כל הסובבים, האם יש לחייבם או דהוי גרמא?

(כז) דף כח. הוראה לרבים בדינא דמלכותא דינא.

נתבאר בגמ' שיש הלכות שהם בגדר "הלכה ואין מורין כן.

השאלה: אדם השואל כשיעור האם מותר לעשות תלוש פיקטיבי לצורך דמי לידה לאשתו, האם ראוי שלא להורות ברכים?

(ז) דף יא. לקיחת יונים מגן הסמוך לשוכן פרטי.

נתבאר בגמ' שיונים עד חמישים אמה מתרחקים מהשוכן שלהם, ומעבר לזה הרי הוא של מוצאם. השאלה: אדם שעלה לגג הסמוך לשוכן פרטי, ולכד יונים לצורך חולה צהבת, האם רשאי להשתמש עמהם או שצריך לחוש שבאו מהשוכן הפרטי?

(יא) דף יב. טלטול תרופה לצורך חולה ביו"ט. נתבאר בגמ' גדר הוצאה המותרת ביו"ט, מתוך שהותרה לצורך הותרה שלא לצורך.

השאלה: האם מותר לטלטל תרופה ביו"ט לצורך חולה שאיב"ס, כיון שאין זו הנאה השווה לכל נפש?

(יב) דף יג. הפרדת תמרים צהובים מהענף שלהם ביו"ט.

נתבאר בגמ' איסור מלילת חיטים ביו"ט, ובשו"ת שבה"ל (א, פג) דן לגבי קילוף בוטנים בשבת.

השאלה: האם יש מניעה להפריד תמרים צהובים ביו"ט מהקלח האוחז אותם, כיון שכך באים מהשדה?

(יג) דף יד. קנה בגד ומצא בו שעטנז.

נתבאר בגמ' איסור ישיבה על כלאי בגדים, ובשו"ת שה"ל (ח, רלח) דן בדין ישיבה על מזרונים. השאלה: קנה בגד ומצא בו שעטנז, האם הוי מקח טעות? ומי ישא בנזק פרימת הבגד?

(יד) דף טו. שכח לבטל הזמנת בורקסים של חברו.

נתבאר בגמ' בדין עירוב תבשילין גזירה שמא יפשע, ובמג"א (קח, ח) מבואר לגבי תפילה ששכחה אינה פשיעה.

השאלה: אדם הזמין כמות בורקסים לצורך "וורט" של בתו, אולם ה"וורט" התבטל, הוא ביקש מחברו שיבטל את ההזמנה, וחברו שכת, מי ישא בתוצאות הנזק?

(טו) דף טז. נתינת מתנה בעילום שם.

נתבאר בגמ' הנותן מתנה לחברו צריך להודיעו שהרי משה גילה לבני" על השבת.

השאלה: אדם החפץ לתת מתנה לחתן עני בעילום שם, האם ראוי לפרסם את עצמו למען הרבות אהבה ואחוה?

(טז) דף יז. משלוח מנות בנתינת "מנה פלאפל".

נתבאר בגמ' מחלוקת ב"ש וב"ה לגבי דג וביצה שעליו, האם הוי תבשיל אחד או ב' תבשילין.

השאלה: האם ניתן לקיים משלוח מנות ב"מנה פלאפל", או שזה נחשב למנה אחת?

(יז) דף יח. הטבלת מיקרוגל במקווה.

נתבאר בגמ' ובשו"ע יו"ד (קכ) דין טבילת כלים ובשו"ע או"ח (שכג) נתבאר דין טבילה בשבת.

השאלה: מדוע נהגו שלא להטביל מיקרוגל, הרי אינו עשוי לנחת כמו תנור ומקרר?

(יח) דף יט. החלפת "אייפון" בטלפון כשר מכספי מעשר.

נתבאר בגמ' ובשו"ע יו"ד (תרמט) דין קניית מצוות מכספי מעשר, ובט"ז (שם) התיר לקנות עליות לס"ת.

השאלה: בחור מתחזק שחפץ להחליף את

שאלת החודש

מתוך פניני הדף מס' 94

מעשה באדם בודד שניגש אליו מזכיר ישיבה והציע לו: כיון שהוא מתגורר בדירה של "עמידר", ועמידר יוצאים במבצע לבעלי הדירות לקנות את הדירות בשליש מהערך שלהם, הוא מוכן לשלם את מה שהם דורשים, ואחר 120 של הדייר, תעבור הדירה לרשות הישיבה, הלה הסכים, אח"כ התברר שהמזכיר רוצה את הדירה לצורכו האישי, וגם לזה הסכים הדייר, המזכיר שילם ומשכן את הדירה על המשכנתא שלקח, הם המתינו בכדי שיעברו חמש שנים ואז יוכל הדייר להעביר את הדירה בטאבו על שם המזכיר, לאחר שלוש שנים נזכר הדייר שיש לו בן שלא היה עמו בקשר 25 שנה וחפץ לרשום חצי דירה על שם בנו, האם רשאי?

תשובת הרבנים: אם לא עשה קנין יכול לחזור בו!

נימוקים: השו"ע חו"מ (קצ) ביאר שרק עם נעשה קנין סודר או שטר חל הקנין אולם כאן לא שייר קנין מעות כיון שהמעות לא שולמו לבעל הדירה אלא לעמידר, ואם לא עשה קנין מועיל הרישום בטאבו כמנהג המדינה, אולם כיון שתוך חמש שנים אינו יכול להעביר בטאבו, אין הוא מחויב אלא משום מחוסרי אמנה ובמקום שיש הפסד או דבר שהתחדש נתבאר בשו"ע (חו"מ, רד) שאין בו משום מחוסרי אמנה.

פניני דו"ז: (א) חנות העושה מבצע 50%, והכריז על כך בשלטים מאירי עינים, ובא לקוח לקופה עם בושם שרשום עליו 300 ש, והניח סכום זה לפני המוכר וביקש שקית ויצא, האם המוכר מחויב לידע אותו ששילם כפול ממה שצריך, או מכיון שהוא הטעה את עצמו א"צ להודיעו?
(ב) חנות שמזילה את מחירי הבורקסים בשעה 9.30 בערב, האם מותר לכוא בצהריים ולשמור שתי קופסאות בצד, ולחזור לקחתם בשעת ההוזלה?
(ג) ילדה שיחקה בחול בנג שלה, לפתע מצאה טבעת זהב, הגנת לקחה מידה ואמרה התייאשתי מזה והנה לאחר שנתיים מצאתי, כשנודע לאבי הילדה טען שזה שייר לו, האם יש מקום לטענתו?
(ד) חנות לפירות יבשים, שבא גוי וביקש תמרים מסוג מסוים שהוא יקר, המוכר בדק וראה שלא נותר לו, אולם יש לו מסוג יותר זול, הוא לקח קופסא ריקה של הסוג היקר ומילא את הסוג הזול, ונתן לגוי לטעום, הגוי טעם ואישר, האם מותר לעשות כן?
(ה) בעל חנות בגדים שתפס אשה מכובדת שגנבה בגד, ואיים עליה או שתשלמי אלף ₪ או שאני מוסר אותך למשטרה, האם רשאי לעשות כן?
פניני דחיי: (א) הזמין אנשים שאינם שותו"מ ל"אזכרה", וחושש שהם לא יברכו על האוכל, האם מועיל להפקיר את האוכל בפני ג?
(ב) רב שבא לערוך "ליל הסדר" בבית מלון, לפתע מגלה שמסריטים אותו, הוא ביקש שיפסיקו, אולם הם לא שעו לבקשתו, האם מותר לו להמשיך בטקס?
(ג) האם מותר לאדם ששמו "אליהו" להיכנס לבית שכינו בסיום ליל הסדר שכולם ישנם ולשתות את היין המיועד ל"אליהו הנביא"?
(ד) האם מותר לחבר את המוט המיועד לגליל נייר טואלט בשבת?

תשובה דו"ז: בעל חנות המגיע אליו פועל ערבי מהחנות הסמוכה, ומבקש לפרוט את הכסף שהצליח לגנוב, לשטר גדול, האם מותר לפרוט לו? והאם מחויב לגלות למעסיקו על גניבתו?
ת. השיבנו הגה"ג יצחק זילברשטיין שליט"א, יש לאסור, עפ"י המבואר בשו"ע חו"מ (שס"ט) אין פורטים לא מתיבת המוכסים ולא מכיס של גבאים, ופירש"י שאין פורטים כיון שהמעות של המוכסים זה גזל, ומשמע מכך שאסור לו לפרוט, ונראה שמחויב להודיע למעסיק של הפועל הערבי, שמא גונב לא רק ממנו אלא גם מהלקוחות. (א.ה. התרענו כמה פעמים בפני המעסיקים היהודים, אולם תאוות הממון לשלם לפועל הערבי משכורת נמוכה מעבירה אותו על דעתו.)

תשובה דחיי: אדם שקנה לו ולכל ב"ב אתרוגים, ובעת נטילת לולב גילה פסול באתרוגו ולקח את האתרוג של בנו הקטן שהיה מהודר, האם יצא ידי נטילה?
ת. השיבנו הגה"ג הגר"א בן חיים שליט"א, לא יצא ידי חובה, עפ"י המבואר בשו"ע (תרנ"ו) אין נותנים לולב לקטן ביום הראשון כיון שיועד לקנות ואינו יודע להקנות, ורק בשאר ימים אם הגיע הכן לעונת הפעוטות רשאי לקחת ממנו, אומנם אם בנו לא הגביה עדיין את האתרוג רשאי ליטול אף ביום א'.

נשגר קמיה מרנן ורבנן, ברכת ישר כח, לכל אלו הנושאים ונותנים עמנו, ובראשם:

הגאונים הגדולים: הרב יצחק זילברשטיין. הרב זלמן נחמיה גולדברג. הרב דוד אסולין.
הרב אשר חנניה. הרב אברהם בן חיים. הרב שלמה שעיו. הרב שריאל רוזנברג. הרב ציון בן אדיבה.
הרב מנשה שוע. הרב יצחק חיים פוס. הרב אברהם חיים הרש. הרב משה כהניאן.
הרב אליהו בר שלום. הרב שמואל פנחסי. הרב ירון אשכנזי. שליט"א.

בברכת "עוד ינובון בשיבה" להגדיל תורה ולהאדירה

שאלות ותשובות לגליון פניני הדף מס' 94

אשה עם הרבה אנשים, לשו"ע אסור והרמ"א מתיר, ולפ"ז אם אינו מודיע לאשה שאסור לה להתייחד הרי הוא עובר על "לפני עיור לא תתן ממשול" וכמבואר בריטב"א (סוכה,י) ולכך יש להאיר לה את ההלכה שאסור לה להתייחד עד שיהיו שלוש נשים, ואם לא תיסע עמו יזדמן לה דרך היתר, וכן ישראל המקדש גרושה לכהן עובר משום לפני"ע.

ש. אדם שביקשו ממנו להעביר קופסת "נס קפה" לחו"ל, ועבר דרך ה"מסלול האדום" ונתפס על העברת ילומים בקופסא, מי ישא בנזק?

ת. השיבנו הגה"ג שמואל פנחסי שליט"א, שאינו חייב בתשלומי הנזק, עפ"י מה שנתבאר בשו"ע חו"מ (רצ"ד) הנותן דינר זהב לאשה ואומר לה של כסף הוא הזיהרי בו, אם הזיקה בידיים חייבת נזק שלם, אומנם אם רק פשעה בשמירתו, משלמת רק דינר כסף, שיכולה לומר רק שמירה

כל השנה, אף שאצלו זה חדש אינו מברך, כיון שהחידוש בו ולא בפרי ועל כך אין ברכה.

ש. קונה שבא לדוכן לולבי "קורא" וניצל ההזדמנות שהמוכר לא היה ופתח את ה"קורא"

בכדי לבדוק התיומת, האם אפשר לחייבו את הפער, כיון שלולבים המקורים שווים יותר?

השיבנו הגה"ג אברהם בן חיים שליט"א, שחייב לשלם נזק שלם, כדון מזיק גמור, ואע"פ שמהר"ם מינץ (קיג) סובר שהולכים כלולב אחרי הכשר מצוה ולא כפי ששווה לולב, מ"מ כ' האחרונים לחלק בין לולב שעומד למצוה לבין לולב שעומד למכירה, ובשו"ת משפטי חיים (ב"ד) הארכנו בזה, ואם הזיקו סמוך לחג אינו חייב לשלם היזק מלא, דמי ימר שיצליח למכור זאת במחיר גבוה.

ש. נהג מונית הלוקח עמו ב' אשכנזים, ומעלה ספרדייה, האם יש בזה משום "לפני עיורו"?

השיבנו הגה"ג ברוך שרגא שליט"א יש לאסור, עפ"י מה שנתבאר בשו"ע (אהע"ז,כב) דין יחוד

ש. אדם שיש לו סוכה קטנה, האם יש ענין שיוציא ממון לקנות סוכה גדולה שהיא נאה?

השיבנו הגה"ג מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, יש ענין מדין "זה אלי ואנוהו", ומבואר במג"א (תרע"ב) שאין הידור להדליק נ"ח בשמן רב אולם בנרות שעוה ארוכים יותר יש ענין מדין התנאה לפניו, וכן בכל דבר שנא' בו להתנאות, ולכך יש ענין לעשות סוכה גדולה אולם מו"ח זצוק"ל (קונט' הליכות והנהגות, עמ' 24) סובר שאין דין זה אלי ואנוהו בסוכה גדולה מכיון שסובר שהמצוה בסוכה איננה הסוכה אלא הישיבה בה.

ש. הגיע לחו"ל ורואה פרי חדש שלא ראה מעולם, אולם שם זה מצוי כל השנה האם יברך "שהחיינו"?

השיבנו מורינו הגה"ג יצחק זילברשטיין שליט"א, שאין לברך, עפ"י המבואר בשו"ע (רכה,ג) הרואה פרי חדש המתחדש משנה לשנה, מברך שהחיינו, ודייק בס' ברכת השיר והשבח (קי) אם הפרי מצוי

את המעות ע"י אחר לבעל הלולב.

ש. האם מותר להתקשר לצדיק הפועל ישועות,

בשבת, שיתפלל עבור חולה הנוטה למות?

ת. השיבנו הגה"ג יצחק חיים פוס שליט"א שבדבר זה נחלקו האחרונים, ובס' מנחת שבת (פד,סה) הביא שחסידי אחד היה לו חולה מסוכן בביתו, ורצה לכתוב "קוויטל" למהר"ש מבלז, ודיין א' הורה לו לכתוב ע"י גוי ולשלוח, אולם מהר"ש קלוגר פסל את אותו דיין מלכה, ובס' חזו"ע (שבת ג, עמ' שה) כ' להקל אם החולה דורש זאת ישלחו ע"י גוי.

מעשה שהיה

אמר רבי בנימין

מעשה בבעל חנות בגדים שרצה לקנות סחורה להתחדש, ולשם כך יצא לאזור גוש דן, הוא הסתובב בכמה חנויות, ולפתע הרגיש שהסכום הגדול בסך 20 אלף ₪ אינו בכיסו. הוא התקשר לשותפו והחליט לחזור לירושלים, התקשר לרב שלו, הרב הורה לו לומר את הנוסח"א אמר רבי בנימין וכו' ותפריש סכום נכבד צדקה לטובת כולל אברכים, באותו רגע שאמר: אני נתן חומש לכולל! התקשר אליו בעל חנות ואמר לו מצאנו את השקית שנפלה לך תחת הקולבים.

יצא לאור ספר 'פרדס יוסף' החדש

על הגדה של פסח

הגאון רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

ניתן להשיג בחנויות הספרים

יצא לאור ספר 'היכלי דעה'

על הלכות 'דעה'

הגאון דוד דגה שליט"א

ניתן להשיג בטלפון: 052-762-7155

כל הזכויות שמורות

בכל שאלה בהלכה יש לפנות למורה הוראה

הזוכה בהגרלה ע"ס 100 ₪

הרה"ג אברהם שטיינר שליט"א (י-ם)

ברכת יישר כוח לכל השולחים תשובות.

בברכת חילכם לאורייתא!

מערכת "פניני הדף".

תשובות ניתן לשלוח לפקס 5817174 02

רח' פולנסקי 26 עבור פניני הדף ירושלים

pninyhadaf@gmail.com

גליון זה נודב לרפואתו המהירה של הילד

יאיר בן מיכל הי"ו בתושחי' אמן

באופן שיגש למפעל ויבקש מהם להוציא את המתנות מהחברה על שמם, אז רשאי לקחת לעצמו. וכדוגמת אופן זה מצוי מאוד ברשתות המקיימים מבצע של חפץ במחיר נמוך, והפקידה שואלת את הקונה, האם חפץ בקניית החפץ בזול? ומי שמשיב שאינו חפץ, הפקידה קונה זאת לעצמה, שצריכה לבקש את אישור הקונה.

ש. האם מותר להניח תפילין בארגז שבמושב

האופנוע, כאשר יושב עליו בעת הנסיעה? והאם

יש מניעה לקחת תפילין בשקית נשיאה?

ת. השיבנו הגה"ג ירון אשכנזי שליט"א, יש להתיר, עפ"י מה ש' המ"ב (או"ח מ"ג) ארגז שתחת הספסלים ומניחים שם תפילין אם יש חלל טפח יש להתיר, ובעל נפש יחמיר. ולגבי נשיאת תפילין בתיק נשיאה, יש להתיר, ואף שבמס' סוכה (מב) נתבאר שנטילת לולב ע"י כלי הוי דרך ביזיון, יש לחלק, שבלולב המצוה זה הנטילה, אבל בתפילין אין בנשיאתם מצוה ולכך יש להתיר.

ש. העומדים בתור לנח החיות לשלם, האם מותר

לארגן אותם לקבוצה, שהמחיר בקבוצה זול

יותר?

ת. השיבנו הגה"ג שלמה שעיו שליט"א מעיקר הדין נראה שיכולים להתאגד לפני שנכנסים, אולם אין ראוי לעשות כן שבוודאי אין כוונת הבעלים בהגדירם קבוצה שיתארגנו כל העומדים בחוץ לקבוצה (אה. לשיטות המתירים להערים על הרשויות, ה"ה כאן כיון שהכסף של "גן החיות" שייך לעירייה).

ש. חתן שהתארס והסתירו ממנו שיש בת שיצאה

לתרבות רעה, האם זה סיבה לכיטול השידוך?

ת. השיבנו הגה"ג מאיר סנדר שליט"א בשם הגה"ג הגר"ע אויבך שליט"א, עפ"י המפורסם בשם מרן "הסטייפלר" זצ"ל שבזמן הזה לא מודדים לא לפי אחי האם ולא אדם שכתו סתתה מהדרך, כיון שכח החברה משפיע חזק על חינוך הילדים, ולכך אין זו סיבה לבטל השידוך.

ש. אדם שלקח "לולב" מדוכן להראות לרב, ועד

ששב המוכר נעלם, האם רשאי להשתמש עמו?

ת. השיבנו הגה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א עפ"י נתיה"מ (עא) כל שלא שילם הלוקח דמים, החפץ שייך למוכר, ובקובץ הבאר (יז,עמ' קה) הובאה דעת שבט הלוי שליט"א שאינו יכול לצאת בזה ידי חובה ביום הראשון, אולם הגה"ג יוסף ליברמן שליט"א שדינו כשומר אבידה וצריך למוכרו לפני סוכות ויכול למכור לעצמו ואין בזה משום חשד, עפ"י הסמ"ע (רסז, לז) ששומר אבידה הרי הוא בחזקת כשרות, ועדיף שיקנה

על דינר כסף קיבלתי. ועפ"י המבואר בשו"ע (שפח) גרמא בשוגג לכו"ע פטור ומכיון שלא יידע את המזכיר שלוקח יהלומים, אינו יכול לחייבו ובנידון זה דיבר הרמ"א (רצאד), לגבי שליח שנתפס במכס עיי"ש.

ש. אדם שילם למלצר "טיפ" והזהיר אותו: זה

בשבילך, האם רשאי לקחת לעצמו אף שהמנהג

במסעדה שכל הטיפים מתחלקים בשווה בין

כולם?

ת. השיבנו הגה"ג שלמה שעיו שליט"א, מותר לו לקחת לעצמו, עפ"י השו"ע חו"מ (קפג) כל ריוח שעושה השליח עם הכסף של משלחו יחלוק, וכאן אין המלצרים בעל הממון. אולם הגר"א בן חיים כ' מכיון שהמנהג שלהם להתחלק בשווה, כשאמר לו הסועד " זה בשבילך", כוונתו כפי הדרך הנוהגת במלצרים, ולכך אינו יכול לקחת לעצמו וחייב להתחלק בשווה, אומנם אם יש גם מלצרים ערבים, והוא רוצה לתת למלצר יהודי, בזה ניתן לפרש את כוונתו שזה יהא למלצר ולא להתחלק בין כולם.

ש. אדם הנשוי לגרושה, ובביקור בקבר סבו

בחו"ל ראה צורת נשיאות כפיים ע"ג הקבר, האם

זה הוכחה שהוא כהן, וצריך לגרש את אשתו?

ת. השיבנו הגה"ג משה כהניא שליט"א, אינו חייב לגרשה, עפ"י מה ש' בשו"ת שמע שלמה (ו) שאין מחזיקים אדם לכהונה אלא עפ"י חזקה או עדים או שעולה לדוכן, אבל ציור ע"פ המצבה אי"ז עדות ברורה, וגם לא הוחזק לכהונה, ועיין בשו"ת יבי"א (זז), שהגדיר מתי כהן צריך לגרש את אשתו.

ש. אדם שטעה באמירת שיר של יום האם רשאי

לתקן את טעותו כל עוד לא היתה שקיעה?

השיבנו הגה"ג יצחק זילברשטיין שליט"א יש לו על מה לסמוך, עפ"י מה שנתבאר בטור או"ח (קלג) שסובר שלא אומרים שיר של יום במנחה והקשו עליו מהמבואר במס' ר"ה (לב) שיש שיר של יום במנחה ונחלקו בתי"י שאיני לומר אך לא עשו תקנה כמו בשחרית, וי"א שבזמן מנחה אין ראוי לשיר, והנ"מ ביניהם האם רשאי להשלים את שיר של יום במנחה באופן שלא אמר בשחרית, ולכך האומר בעוד היום גדול, יש לו על מה לסמוך.

ש. חברת מחשבים שיצאה במבצע: קנה מחשב

קבל "טבלט" מפעל גדול הזמין 30 מחשבים

ויותר על המתנה האם רשאי פקיד החברה

לקחת את המתנות לעצמו?

ת. השיבנו הגה"ג אברהם בן חיים שליט"א, אסור לפקיד לקחת את המתנה לעצמו, כיון שברגע שהקונה לא חפץ במתנה זה חוזר לבעה"ב, ורק